

SLAGSIDE

HEIDI
SÆVAREID

GYLDENDAL

Heidi Sævareid

SLAGSIDE

Ugg kp drcemcpf yj kvg. hggkq unqy o qvkqp

Tricky

'Ponderosa', *O czkps wc g*

Det klinger i dørbjellen, og en jente med rødt hår kommer inn på Bar Chocolat.

Hun stanser rett innenfor døren og ser seg rundt, hun kikker på menytaflen og de to gjestene som fortsatt er her, hun tar av seg en alpelue og dreier litt på den. Hun ser på meg. Så kommer hun mot disken.

Øynene hennes er lysegrå og store. Hun smiler så vidt, hilser ikke. Vender blikket mot kakedisken, bøyer seg frem og vurderer utvalget.

«How may I help you?» spør jeg, og føler at jeg forstyrrer henne i noe.

Hun reagerer ikke, det rykker bare så vidt i øynene hennes, men hun fortsetter å studere kakene. Jeg har allerede pakket inn et par av dem, Red Velvet-kaken og ostekaken.

Langsamt retter hun seg opp. Hun ser på meg igjen, også det skjer langsamt, som om alt er tungt å gjøre. Men hun smiler nå, smiler på ordentlig.

«I'll have a hot chocolate,» sier hun. «Soy, please.»

Jeg nikker og tar soyamelken opp fra det lille kjøleskapet under disken.

«I like it really dark,» sier hun uten å se på meg. Hun lener seg mot disken og lar blikket gli over bordene igjen, jeg må si *gzewug o g* da kakaoen er ferdig, da skvetter hun litt og ler av seg selv, før hun tar imot det varme glasset og sier at hun liker seg her inne.

Hun trekker på vokalene, har nesten et syngende tonefall. Jeg har også fått høre at jeg snakker syngende, det må være det norske tonefallet som skinner igjennom, jeg håper det vil bli slipt vekk etter hvert. Jeg har vært i Bristol i tre uker nå, og jeg snakker engelsk hele tiden, jeg tenker mindre og mindre på at det er det jeg gjør, bortsett fra når jeg merker at jeg sier noe feil, eller når jeg ikke klarer å være automatisk høflig på samme måte som britene. De har det innbakt i språket, jeg må tenke meg om, anstrenge meg for å legge inn høflige fraser.

Jeg får ikke gjort noe annet enn å si takk til jenta med kakaoen, for hun glir bort fra disken med det samme hun har sagt sitt, og setter seg ved vinduet.

Hun tar to tykke bøker opp av vesken og legger dem foran seg på bordet, justerer dem et par ganger, slik at bokryggene ligger vendt ut mot kafeen. Blikket hennes glir til siden, hun ser mot disken, mot meg, men så kikker hun i vesken igjen og tar frem notatbok og penn. Hun løfter armene og tvinner det røde håret sammen bak i nakken, plasserer det over den ene skulderen og glatter på det. Så begynner hun å skrive, med lut nakke og ansiktet like over papiret, som om hun er nærsynt. Kakaoen har hun satt fra seg på kanten av bordet lengst fra seg, hun skriver uten å se opp, uten å stanse, uten å røre verken kakaoen eller bøkene.

Det middelaldrende paret på det andre bordet reiser seg for å gå, da ser

hun opp. Hun følger dem med blikket helt til de er ute av døren, så bøyer hun seg over notatboken igjen.

Jeg skal stenge alene for første gang i dag. Jill har sagt at jeg kan ringe henne om jeg lurar på noe, men jeg vil helst ikke ringe, og jeg tror ikke jeg trenger det heller. Jeg har telt opp kassen mange ganger før, jeg vet hvordan jeg renser kaffemaskinen, jeg har oversikt over hva som må settes klart til neste dag sånn at åpningsrutinen ikke skal ta for lang tid.

Av og til må vi minne folk om at vi stenger, men som regel holder det å rydde bort mat og begynne å vaske over disken og bordene. Nå har jeg gjort alt det. Men jenta ved vinduet gjør ikke mine til å gå. Hennes bord er det eneste jeg ikke har vasket.

Til slutt går jeg bort og sier at vi egentlig er stengt nå. Igjen skvetter hun til, hun ser opp og smiler som om det er først nå hun oppdager meg.

«Unnskyld! Jeg blir så oppslukt når jeg skriver.» Notatboken hennes ligger helt åpen, vendt litt mot meg, den ligner en dagbok. «Går det greit at jeg bare sitter her mens du stenger ferdig? Jeg pleier alltid det.»

Jeg har aldri sett henne før. Eller har jeg?

«Jeg kjenner Jill,» tilføyer hun. Så rekker hun meg hånden. «Jeg heter Fiona.»

«Vilde,» sier jeg.

«Hei, *kfn g* .» sier Fiona, og hun sier navnet mitt med et slags rykkete tonefall som sikkert skal lyde norsk. «Er du svensk?» spør hun, lener seg frem og legger underarmene over dagboken.

«Norsk.»

«Hvordan staver du navnet ditt?»

Jeg staver for henne, Fiona gjentar det enda en gang, og så ler hun, som om hun har sagt noe morsomt.

Fiona går ikke tilbake til notatboken sin. Og hun pakker ikke sammen heller. I stedet stabler hun stolene opp på bordene, så jeg kan moppe gulvet. Jeg sier at hun ikke trenger å hjelpe meg, men hun vil. Hun lurar på hvorfor hun ikke har sett meg før, jeg lurar på det samme om henne, hvis hun er her så ofte, og hun avbryter og sier at hun elsker måten jeg snakker på. *Uq r quj* . sier hun, og jeg blir flau, men også litt glad – jeg prøver å snakke så britisk jeg kan. Hun vil vite hva jeg gjør i Bristol, jeg svarer at det er dette jeg gjør – jeg jobber. Og jeg forklarer at Jill er venninnen til storesøsteren min, Siv – at det er Siv som har hjulpet meg med å få komme hit og jobbe på kafeen til Jill, og dessuten bo billig i den ombygde garasjen i hagen hennes.

«Jeg er kjempeheldig,» legger jeg til og svinger moppen inn i et hjørne. «Jeg var ikke klar til å gå rett fra skole til studier.»

«Jeg *gnungt* å studere!» utbryter Fiona, og før jeg rekker å svare, legger hun ut om den katolske privatskolen hun har gått på, psykologigraden hun holder på med på University College London, legestudiet hun kom inn på, men lot være å si ja til, de nåværende planene om å bli psykolog, eller kanskje jobbe mot en forskerstilling. Hun har ikke bestemt seg. Foreldrene hennes er leger, begge to. De vil hun skal bli lege, det vil ikke hun. Men av og til har hun lyst til å bli det likevel, hun vil i så fall jobbe for Leger Uten Grenser.

Hun snakker så fort, jeg slipper ikke til, hun assosierer så fort, hun har så mye å fortelle, og jeg lurar på hvor gammel hun er, hun har rukket så mye, men hun ser ikke ut til å være så mye eldre enn meg. Ansiktet hennes er åpent og nesten barnlig, øynene runde og rastløse.

«Jeg kunne dessuten tenke meg å bli forfatter!» tilføyer hun. «Hva er din lidenskap?»

«Lidenskap ...», gjentar jeg, det er ikke et ord som passer for meg, det er et energisk og overskuddspreget ord, et ord for glade mennesker med en fremtidsplan.

«Ja, eller interesse,» moderererer Fiona seg.

«Foto,» svarer jeg etter å ha nølt litt til. «Og kampsport, kanskje? Jeg trener Krav Maga ...»

«Du må ta bilde av meg en dag,» avbryter Fiona. «Hvis du vil ha en skikkelig utfordring. Jeg er nemlig utrolig ufotogen, så utfordringen blir å få meg til å se *pqto cnut*. Jeg ser alltid stygg eller gal ut eller begge deler.»

Fiona har lys, ren hud, rød leppestift og grønn, tynn genser som sitter helt stramt og nesten virker for liten, hun har en kropp som er litt rundere enn det hun kanskje selv tror er fint.

«Ingen synes de blir fine på bilder,» sier jeg og går til disken for å tørke over den på nytt. «Men som regel tar folk feil, og dessuten blir alle finere hvis de ikke er så opptatt av kameraet.»

«Jeg er altså *gmunt go vufotogen*.» Fiona blir stående og se på meg med et prøvende smil, det er som om hun venter på å bli motsagt, og det er stille mellom oss altfor lenge, men så ler hun. «Alle synes vel det om seg selv, du har rett. Skal jeg hjelpe deg med noe mer?»

«Det er egentlig ikke så mye igjen, jeg skal bare telle opp kassen og bære ut søppel.»

«Da kan jeg vel bære ut søppel?» Fiona kommer bak disken til meg. «Jeg prøver uansett å utsette å gå hjem.»

«Å?»

Hun himler med øynene.

«Æsj. Greier med mamma. Jeg bor hjemme i sommer, men jeg tror vi begge har glemt at vi går hverandre på nervene. Vi krangler alltid. Med pappa går det greit. Jeg er pappajente. Krangler du med din mor?»

Jeg rister bare på hodet. Når snakket jeg sist med mamma? Det var et par meldinger før jeg dro, men det er lenge siden jeg har *upom gv* med henne – sist gang hun og pappa besøkte Siv og meg, var jeg ikke hjemme.

«Da er du heldig, krancling tapper kreftene,» sier Fiona.

Og jeg sier ingenting, for det er ikke som hun tror, det er ikke som hun ser for seg.

Vi kranget aldri hjemme. Det var ikke lov. Jeg var sint hele tiden, og det var ikke lov. Mamma og pappa var så skuffet over meg. Jeg var ikke sånn som jeg skulle være.

Fiona begynner å lete etter søppelet, jeg peker på spannet under oppvaskbenken, og hun løfter lokket og tar ut den tunge posen, knytter den sammen og blir stående – så lenge at jeg til slutt ser opp.

«Du er sikkert fotogen,» sier hun. «Du har et spesielt utseende, litt *gfi*. Du er veldig pen.»

Jeg smiler overrasket, jeg er ikke vant til at folk kaller meg pen.

«Ja, men du *gt* det,» fastholder hun, som om jeg har protestert og må overbevises. Så løfter hun på søppelposen. «Da skal jeg få kastet denne. Den stinker. Er det bare å gå rett ut bak?»

«Ja ... og rundt hjørnet ...»

Fiona forsvinner ut, og det blir plutselig blikkstilte i kafeen.

Låsen er treg og vanskelig, det er en egen måte man må lirke på. Døren må dyttes ekstra hardt inn, så er det et slags lite løft, før nøkkelen kan vris om.

Jeg snur meg mot Fiona, som står med hendene bak ryggen og venter på meg.

«Hva skal du nå?» spør hun.

«Hjem,» svarer jeg, og det er som regel det som er svaret. Jeg har ikke blitt kjent med noen ennå, jeg har aldri noen kveldsplaner.

«Jeg skal også hjem,» sier hun. «Jeg har lovet meg selv å lese pensum hver dag, og hittil i dag har jeg ikke lest noe. Så jeg må tvinge meg.»

Jeg nikker og putter nøkkelknippet i jakkelommen med glidelås, tar et skritt ut fra døren og nærmere henne, hun flytter seg ikke, ikke på den måten folk vanligvis gjør når man går mot dem, hun blir stående.

«Jeg bor på den andre siden av broen,» sier hun. «Har du gått over broen noen gang?»

En av de første dagene jeg var i Bristol, tok Jill meg med til Clifton Suspension Bridge, den lange hengebroen fra 1800-tallet som strekker seg høyt over den dype kløften med elven i dalbunnen. Vi gikk ut på broen, men bare til midten, og det sier jeg til Fiona.

«Hvorfor gikk dere ikke helt over?» sier hun. «Det må du jo få gjort.»

«Jeg har ikke hatt noe ærend på den andre siden ennå,» svarer jeg.

«Nå har du det!» Fiona stikker armen innunder min så plutselig at jeg skvetter, men hun holder meg rundt overarmen med begge hender mens hun begynner å gå. «Du må bli med meg over og se, og så må du komme på besøk en gang mamma ikke er hjemme.»

«Er hun så forferdelig?» spør jeg og kaster et blikk over skulderen, jeg fikk ikke tatt det siste rykket i døren, slik jeg alltid gjør for å sjekke at det virkelig er låst.

«Nei da. Men det er bare noe med det å bo hjemme. Jeg skal heldigvis ikke bli værende så lenge, det ville aldri funket.» Fiona svinger rundt et hjørne og trekker meg med, kroppen hennes er varm og nær, og hun lukter såpe og noe sitrusaktig.

Vi går bort en liten gate og opp en annen, forbi hjørnepuben med skiltet hvor det står WE ARE A DOG FRIENDLY PUB, så krysser vi over til parken jeg ofte går til når jeg har lunsjpause, og videre langsmed den.

«Jeg elsker parker,» sier Fiona. Hun holder meg ikke i armen lenger, jeg har frigjort meg diskré, men hun er tett ved. «The Downs, der har du vel vært? Det er jo ikke så langt unna.»

«Ikke ennå. Jeg har for det meste jobbet, jeg har ikke rukket så mye.» Jeg sier det som en innrømmelse, det er som om jeg ikke har noe å vise til. Før jeg dro til England, så jeg for meg at jeg skulle få en masse engelske venner. Starte på nytt og legge gamle ting bak meg. Men jeg har ikke blitt kjent med noen. Jeg har ikke engang fått somlet meg til å finne et sted å trene Krav Maga, enda jeg lovet meg selv at jeg ikke skulle spore av selv om jeg dro fra klubben i Oslo. Snart er det midt i juli, og jeg har gjort det samme hele tiden, jeg jobber fem eller seks dager på Bar Chocolat og treffer dem jeg jobber sammen med, men ellers er jeg for meg selv, og jeg har ikke vært så mange andre steder enn i Clifton, i sentrum ved havnen, og i Bedminster, bydelen Jill bor i. Jeg er ikke som Markus. Jeg er ikke flink til å innta nye steder, få nye venner, jeg er ikke åpen og synlig, og det som skjer nå – det pleier ikke å skje. Fiona må ha sett noe hos meg som hun liker. Hun snakker til meg som om vi skal treffes igjen, som om vi har mange dager foran oss, mye tid sammen som venter. Som om det er en selvfølge.

Er det nå jeg blir kjent med noen?

Foran oss ruver en portal i grå murstein, med lange kabler som stuper ned på begge sider. Bilveien går gjennom portalen, men fotgjengere må gå på utsiden for å komme ut på broen, og vi velger venstre side.

«Utsikten er best fra denne siden,» sier Fiona, og jeg følger etter henne rundt murveggen og får et kraftig vindkast rett i ansiktet. «Det er alltid sterk vind her!» roper hun til meg. «Om vinteren er det enda verre, da *dkgt* kulden

i kinnene.»

Vi fortsetter utover på broen, langs et rekkverk med både finmasket netting og sprosser som går i kryss. På motsatt side strekker hvite, tynne stolper seg opp mot kablene, et glissent gjerde mellom oss og bilene. Alt er av jern, alt er malt hvitt, det skaper følelsen av å være om bord i et skip, og dessuten kjennes underlaget litt ustabilt, det gynger under føttene. Små, rykkvise vibrasjoner som trolig kommer av de mange føttene som går over broen samtidig med oss. Det blir ekstra merkbart idet en ganske høy og tung mann kommer joggende forbi. Jeg tar i rekkverket. Fiona legger merke til det, for hun snur seg akkurat da, og hun griper også etter rekkverket, dramatisk. Ler og blir stående.

«Tenk hvor skjør en bro egentlig er.»

«Egentlig er det vel tvert om?» svarer jeg, og hun trekker på skuldrene og går videre.

Under oss renner Avon, et gulbrunt elvebånd langt der nede i dalbunnen. Rekkverket er for høyt til at man kan kikke rett ned. Klippene på hver side av broen er dekket av grønt, alt er så frodig, og i den disige horisonten på den andre siden av byen hvelver grønne gressvoller seg mot himmelen. Jeg forestiller meg at jeg løper oppover gressbakkene og over åskammen, der enda en utsikt venter, og så løper jeg til neste åskam.

Fiona stiller seg på tå og kikker over rekkverket. Vinden griper fatt i håret hennes og blåser det frem foran ansiktet hennes. Hun blir stående slik lenge, det er som om hun venter på at jeg skal komme helt borttil, så jeg gjør det til slutt. Det er yr i luften, håret hennes kruser seg, og det er stille mellom oss. Luften er skarp og kjølig mot hodebunnen, rekkverket er klamt og fuktig å ta på.

Hun er blek slik folk blir bleke i gråvær, men håret hennes lyser, hun ser ut som et spøkelse eller en engel, og jeg får lyst til å ta bilde av henne, det er noe ved henne som jeg har lyst til å fange inn.

Så jeg spør.

Fiona poserer ved rekkverket som om hun er vant til det. Hun gjør ikke for mye ut av seg, hun er heller ikke stiv og i forsvar, men hun poserer – nesten profesjonelt. Hun vender på hodet så jeg får nye vinkler, hun skifter stilling med små, myke bevegelser, det er nesten kjedelig, det er nesten for lett, det blir ingen uvanlige bilder, jeg prøver fra flere kanter, går ned på huk og tar bilde nedenfra i motlys, sånn at hun blir en skyggeskikkelse med sky til hår, jeg retter meg opp og tar nærbilde, hun smiler med hodet lett på skakke og øyne som er litt smalere enn det jeg tror er naturlig, hun ser ut som en som er vant til å bli sett på, en som vet hvordan hun vil fremstå.

Men så nyser hun plutselig, og opptakten til nyset kommer med på bildet, hun rynker nesen, øynene ruller svakt bakover i hodet, munnen er åpen og stram.

«Blinkskudd,» sier jeg og snur kameraet mot henne så hun kan få se.

Først ser Fiona nærmest frastøtt ut ved synet av seg selv, men så ler hun, så høyt at jeg også må smile, og så må hun nyse igjen, og da begynner jeg å le på ordentlig, og hun ler enda mer, hun fortsetter å le etter at jeg er ferdig, hun ler akkurat litt for lenge.

«OK, egentlig må du slette det,» sier hun og tørker et par latteredårer, «men det er jo nesten *høyt* bra. Det burde bli nytt Tinder-bilde!» Hun ler igjen, men så blir hun plutselig alvorlig, hun trekker pusten som om det er noe hun vil si meg, men så sier hun ingenting likevel, og jeg pleier ikke å ha noe imot taushet, jeg synes ikke det er pinlig, men det er noe ved Fionas måte å være taus på som får meg til å føle at stillheten bør fylles.

«Vil du se resten av bildene?» spør jeg og hefter av meg kamerastroppen.

Fiona smiler fort til meg og tar imot kameraet, så slentrer vi sakte videre over broen mens hun blar. Hun blar lenge, jeg gløtter over skulderen hennes og ser at hun fortsetter å bla videre etter bildene av henne, men det er greit, jeg vil at hun skal se bildene mine, jeg vil at noen skal se dem, for dette er det eneste jeg føler meg helt trygg på at jeg virkelig kan – ta bilder.

Fiona stanser da vi har nådd den andre siden og det andre brohodet, hun rekker meg kameraet.

«Du er proff,» sier hun alvorlig. «Jeg beundrer deg.»

Jeg må smile, hun er så direkte, hun holder ingenting tilbake, og jeg takker henne, hefter kameraet rundt halsen igjen og følger etter henne bort langs muren som skiller oss og stupet ned. Fiona lener ryggen inntil og ser på meg, og så spør hun om hva som fikk meg til å begynne med foto.

Det er det hun spør om, hun spør ikke om hvilke planer jeg har, om hvorvidt jeg skal bli fotograf eller slike ting som folk vanligvis spør om.

«Jeg husker egentlig ikke,» svarer jeg.

Fiona ler litt av svaret mitt.

«Det må du vel huske? Var det da du fikk deg ordentlig kamera for første gang, for eksempel?»

«Nei, det var vel før.» Jeg løfter på kameraet og flytter det bak på ryggen, sånn at jeg kan legge albue på muren og lene meg inntil. «Jeg lånte pappas kamera en stund,» sier jeg.

Fiona skakker på hodet og venter på mer.

«Han er fotograf,» forteller jeg til slutt, og jeg merker at nå må hun hale ordene ut av meg, det må være irriterende – det er så irriterende med folk som meg, som ikke er flinke til å gi av seg selv.

Fiona presser meg ikke.

«Han er sikkert stolt av deg,» sier hun bare.

«Kanskje,» sier jeg, og det er kanskje sant – eller det *gt* sant, pappa er stolt av bildene jeg tar, men det er så mye annet han er skuffet over, og Fiona får det spørrende blikket igjen. Jeg trekker på skuldrene og sier at vi gjør så ulike ting. «Han er pressefotograf, det har ikke jeg lyst til å bli. Jeg liker å ta bilder av mennesker, men ikke på den måten.»

«Du vil bli kunstner,» sier Fiona, hun fastslår fremfor å spørre, og jeg føler meg litt dum, men hun har rett, det er jo det jeg vil.

«Kanskje,» sier jeg og stryker håndflatene over den ru, kjølige muren. «Det er ikke sikkert jeg er original nok. Jeg er opptatt av portrettfotografi, men det er jo så mange andre også. Jeg har en slags tanke om at jeg vil ta veldig ... *pcmpg* portretter av folk, på en måte trenge dypt inn i psyken til folk ved hjelp av linsen, ta bilde av dem som de virkelig er ... men det er ikke sikkert det er *pqm* Det er ikke sikkert det er originalt eller bra nok. Jeg vet ikke ...» Og jeg stanser, bremses meg selv, jeg har kanskje sagt for mye, det er liksom enten-eller med meg, jeg er lukket eller jeg sier for mye.

Men Fiona smiler, og i ansiktet hennes ser jeg det hun selv sa, at hun beundrer meg, hun gjør faktisk det, og det er alltid noe sårbart i det å beundre noen, noe mykt. Det finnes ikke noe angrep i det, det er motsatt.

Vi går over veien og rundt det andre brohodet, vi går et lite stykke ut på broen igjen, Fiona vil at jeg skal se utsikten fra den siden også.

Det er ingen bebyggelse å se, bare den dype, canyonaktige dalen innover, stupbratte klippevegger, grønne trær på toppen og elven som snor seg der nede. Fra denne siden av broen oppleves det som om vi er ute i naturen.

«Er det ikke fint at dette ligger så nær byen,» sier Fiona. «Vi burde gå tur innover der en dag. Det går en sti der nede.»

Jeg går opp på tå og kikker ned, ved siden av meg gjør Fiona det samme, og vi sier ikke noe, denne gangen er det ikke ubehagelig med taushet, bare fint, jeg merker at hun er rolig ved siden av meg. Vi har vinden i ansiktet nå, håret hennes står ut bak hodet hennes, jeg kjenner vinden som et kaldt trykk mot pannen.

Det er Fiona som bryter stillheten, hun kikker plutselig på meg og sier *qw mpqy yj cvA* Hun venter til hun ser at jeg er helt oppmerksom på henne, hun holder blikket mitt en liten stund.

«En gang hoppet jeg nesten herfra,» sier hun.

Jeg stivner.

Fiona legger hendene på rekkverket og ser utover igjen, hun ser helt avslappet ut.

Jeg venter på noe mer, det kommer ikke noe mer, og jeg strammer hånden om kameraet, kremter og prøver å få stemmen til å høres vanlig ut, rolig.